

Ekiciden tütün alma kanunu

(Resmî Gazete ile neşir ve ilâm : 17/VI/1934 - Sayı : 2729)

No.
2506

Kabul tarihi
11 - VI - 1934

BİRİNCİ MADDE — Ekici ile alıcı arasında tütün alım satımı, ancak denk halinde yapılır. Denk haline konulmadan, dizi, demet gibi şekillerde alım, satım yasaktır.

İKİNCİ MADDE — Tütün ekicisi, mahsulünü denk yaparken, kırıntı, son denilen güzleme, yanık, yeşil, çürük, hastalıklı, basık, ezik olanlarını, ayrı ve görmezlerini ayrı denklere koymağa mecburdur. Bunlardan çürük, yanık, yeşil, kırıntı olanlar İnhisar idaresine bedelsiz teslim olunur ve inhisar mevzuu haricinde ziraî veya sınaî maksatlar için tâli istihsalâtta kullanılmak imkâmı elde edilinceye kadar İnhisarlar idaresince usulü dairesinde imha edilir.

ÜÇÜNCÜ MADDE — Tütün ekicisi, Samsunkârî denklede: Taban, kapak ve kafalıklarda ve Rumelikârî denklede: Direk ve kapaklarda, denklelerin ihtiva ettiği elden gayrisini kullanamaz.

DÖRDÜNCÜ MADDE — Tütün ekici ve alıcıları arasındaki alım satım bu kanuna ilişik örneğe göre Gümrük ve inhisarlar vekâletince bastırılıp beş kuruşa satılacak mukavelelerle yapılır. Bu kanun hükümlerine aykırı olmamak şartile mukaveleye hususî şartlar eklenebilir.

BEŞİNCİ MADDE — Tütün ekicisi ile alıcısı arasında alım, satım mukavelesinin bu kanuna göre tatbik ve icrasından doğacak bütün ihtilâflar hakemler marifetile hallolunur.

Bunun için davacı taraf o yerin ticaret odasına, yok ise belediyesine yazı ile müracaat ederek tahkim istediğini ve hakemini bildirir. Ticaret odası veya belediye bu müracaati derhal diğer tarafa bildirerek üç gün içinde hakemini seçmesini ister ve kendisi de bir hakem seçerek her üçünü doğruyu tayin edeceklerine yemin ettirir.

Hakemler, tütün işlerini bilir kimselerden olur. Hakemler yemin verildiği günden itibaren beş gün içinde kararını verir ve iki tarafa tefhim ederler. Tefhim edilemeyen kararlar tarafların zatine veya kanunî ikametgâhına üç gün içinde tebliğ olunur.

Oda ve belediye encümeni bu maksatla fevkalâde ve müstacel içtima akit veya azalarından bir veya bir kaç kimseyi gerek yemin verme, gerek hakem seçme için tevkil edebilir.

ALTINCI MADDE — Hakem kararına tefhim veya tebliğ tarihinden itibaren üç gün içinde sulh hâkimine müracaatle itiraz edilebileceği gibi hakemler gününde karar vermemelerinden veya bir tarafın müddetinde hakemini seçmemesinden dolayı da sulh mahkemesine müracaat olunabilir.

Sulh hâkimi, taraflardan biri hakem tayininden imtina etmiş ise o taraf namına da resen bir hakem tayin ederek ve müddeti içinde karar verilmemiş ise tarafların hakemlerini çağırarak ve itiraz halinde yeni hakem tayin etmelerini emrederek ve seçmedikleri halde resen seçerek reisliği altında heyeti toplar. Bu heyete dahil olacak alıcı ve ekici hakemlerinin beşinci maddede yazılı yemin

ve bilgi şartlarını haiz olmaları lâzımdır.

Heyet müracaat tarihinden itibaren on gün içinde kararını verir. Bu kararlar kabili itiraz ve temyiz değildir.

Bu kanuna göre hakemler marifetile halli lâzımgelen işler hakkında hakemler tarafından verilip müddeti içinde itiraz edilmeyen kararların taraflardan birinin müracaati üzerine duruşma yapılmaksızın sulh mahkemesince tesciline karar verilir.

Hakem ücretleri ve diğer masraflar haksız çıkan tarafça ödenir.

YEDİNCİ MADDE — Küf, dara ve su çürüğünden ileri gelen azaltmalardan başka iskonto veya iskarta veya diğer namlarla bedel veya sıklet veya bedelsiz alınacak kısım ayrılması her iki taraf için yasaktır.

Aykırı hareket edenlerden, azaltma bedele müteallik ise bunun ve sıklet veya bedelsiz terke müteallik ise indirilen miktar değerinin beş katından on katına kadar ağır para cezası hükmolunur. Tekeürrii halinde bu ceza iki kat olarak verilir.

SEKİZİNCİ MADDE — Fiat kararlaştırılıp, satış tamam olduktan son denkler, tüccar tarafından İzmir mıntıkasında yüzlerine damga vurulmak, diğer mıntakalarda buna imkân yoksa denk dört taraftan ipe bağlanıp mühürlenmek suretile tesbit olunur.

DOKUZUNCU MADDE — Gerek İnhisar idaresi, gerek diğer alıcılar tarafından, tütün ekicilerine, tarladaki veya toplanmış tütünleri karşılığı avans ve saire nam ve suretler ile para verilebilir. Bu şekilde verilmiş para, parayı verene müsavi fiat ve şart dahilinde ve bu kanun dairesinde, alış için rüçhan hakkı verir.

Rüçhan hakkına malik olan, fiat ve şartın kendisine veya ikametgâhına bildirildiği andan itibaren, ekici ve rüçhan sahibi alıcı aynı kasabada bulunurlarsa tebliğ anında, başka başka kasabalarda bulunurlarsa yirmi dört saat içinde kabulünü bildirmezse bu hakkını düşürmüştür.

Şu kadar ki bu bapta mukavelenin bir sureti ekicinin cüzdanını aldığı inhisarlar şubesine de verilmiş ise, devir muamelesinden evvel veya devir muamelesi anında peşin para aldığı zate veya müesseseye veya hesabına, almış olduğu parayı evvelemede ödemek veya ahar suretle tesviye için muvafakatnamesini ibraz etmekle mükellef tutulur.

ONUNCU MADDE — Ekici, tütününü İnhisarlar idaresi ambarına getirip kanun dairesinde devir muamelesini hazırlar. Bu muamelenin bitirildiği alıcıya bildirildiği tarihten itibaren alıcı, on gün içinde bedelini ödeyip tütününü tesellüm etmeğe mecburdur. Mücbir sebepler olmaksızın, ödemedi veya tesellümden imtina ederse, ekici bu kanunda yazılı tahkim yolile bedeli ödemeğe ve tesellüme alıcının cebrolunmasını isteyebilir. Ekici talep ederse hakem heyeti satış tutarının yarısına kadar da tazminat alınmasına karar verebilir.

ON BİRİNCİ MADDE — Tütün, usulü dairesinde haciz veya rehin edilmiş veya bu kanunun 9 uncu maddesinin son fıkrası veçhile ekici peşin almış olduğu parayı geri vermiş veya tehir ve talik için alâkadarın muvafakatini ispat edememiş bulunmadıkça, ekicinin Devlet veya belediye dairelerine veya diğer müesseselere borçlu olup olmadığını tesbit için devir muamelesi geciktirilemez. İnhisar kanununun devre mâni hükümleri mahfuzdur.

ON İKİNCİ MADDE — Tütün eksperlerinin yetiştirilme, vazife görme ve meslekî mesuliyetleri şekilleri ve kimlerin eksper unvanını kullanabilip ne gibi hallerde kaybedecekleri bir nizamname ile tesbit olunur.

ON ÜÇÜNCÜ MADDE — Bu kanunun 1, 2 ve 3 üncü maddelerine aykırı hareket edenler beş liradan yüz liraya kadar hafif para cezasına mahkûm edilirler. Tekerrürü halinde ceza iki kat olarak hükmolunur.

ON DÖRDÜNCÜ MADDE — Bu kanun 1 ağustos 1934 tarihinden muteberdir.

ON BEŞİNCİ MADDE — Bu kanunun hükümlerini icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

13 haziran 1934

Fiati: Her yerde
5 kuruştur.

T. C.
Gümrük
ve
inhisarlar vekâleti

(Soğuk damga)

Ekiciden tütün alımında kullanılması mecburî örnek «Mukavele»

Bu mukavele; ekiciye pey, avans ve saire namı ile mal karşılığı para verme işlerinde de kullanılabilir.

1 — Ekicinin:

Adı ve sanı:
Adresi:

2 — Alıcının:

Adı ve sanı:
Adresi:

Bu alım satımdan doğan her nevi tebligatın, kendine yapılmış sayılacak kanunî ikamet yeri:

Bu alım satımdan doğan her çeşit tebligatın şahsına yapılmış sayılacağı kanunî ikamet yeri:

Yukarıda adı ve sanı yazılı ekici İnhisarlar idaresinin numaralı ve tarihli cüzdanı mucibince sahibi bulunduğu tafsilâtı aşağıda gösterilen mahsulü tütününü, yukarıda adı sanı kayıtlı alıcıya satmış ve alıcı da kabul etmiştir. Tütünler en geç tarihine kadar deki ambara indirilip, usulü dairesinde devir ve teslim olunacak ve bu müddet zarfında ekici, tütünleri eyice muhafaza edecek ve ezik, basık gibi tütünün nefasetini bozacak hallere meydan vermeyecektir. Alıcı devir muamelesinin bitirildiği kendisine ve kabil olamazsa kanunî ikamet yerine bildirildiği tarihten itibaren en geç on gün içinde tütünleri tesellüm edip bedelini ödeyecektir.

Satılan tütünün Cinsi, nevi, işleme şekli	Denk		Safi kilosunun fiati	
	Adedi	Darası	Lira	Kuruş
Mahsulü:				

Görmez:

Bu örnek - Mukavele - arkasında aynen yazılı kanun hükümlerine aykırı olmayacak hususî şartlar:

Yukarıda gösterilen tütünler

tarafından

ekiciye olarak lira verilmiştir. Teslim ve teslim sırasında denklemlerde küflü veya su çürüklü tütün bulunursa, ekici bunları denklemlerden çıkaracak veya bu yüzden sıkletten düşülecek miktar hakkında alıcı ile anlaşacaktır. Bu hususta iki taraf anlaşamazlarsa, bu mukavele arkasında yazılı kanunda gösterilen hakem yoluna müracaat edeceklerdir.

Bu mukavele iki nüsha olarak tarihinde de tanzim ve iki tarafça muhteviyatı dinlenip anlaşıldıktan sonra imza ve teati olunmuştur.

Şahitler:

(Mahal ismi)

(Tarihi)

(İmzalar)

(İmzalar)

Cumhuriyet Reisliğine yazılan tezkerenin tarih ve numarası

: 13 - VI - 1934 ve 1/996

Bu kanunun neşir ve ilânının Başvekilliğe bildirildiğine dair Cumhuriyet Reisliğinden gelen tezkerenin tarih ve numarası

: 13 - VI - 1934 ve 4/651

Bu kanunun müzakerelerini gösteren zabılların cilt ve sayfa numaraları

Cilt Sayfa

: 22 114

23 66,128:130